

EEN BEETJE CHAOS, MAAR DE BRUG WORDT WEL MOOI!

Toen de werkzaamheden aan de Mirakelbrug nog in volle gang waren, vertelde een aantal gebruikers en andere betrokkenen wat zij van de renovatie vinden.

'Het is even moeilijk crossen, maar dat heb ik er voor over'

Anique Janssens (37) is moeder van vier kinderen. Ze fietst minstens drie keer per week over de Mirakelbrug om haar driejarige dochter naar het kinderdagverblijf net over de brug te brengen en te halen.

Heb je last van de werkzaamheden aan de brug? "Het is nu niet echt prettig om over deze brug te fietsen, maar het is Amsterdam, ik ben het gewend," is het laconieke antwoord. "Met kinderen is het wel heel gevaarlijk, omdat de situatie steeds verandert. Soms is dat vervelend, want ik fiets best hard. Dan moet je steeds anticiperen op de nieuwe situatie. Maar goed, je weet dat ze bezig zijn, dus je weet dat je moet opletten."

Wat vind je ervan dat de brug in oude staat wordt hersteld? "Ik weet niet hoe hij eruit gaat zien, maar het was een hele lelijke brug, lelijker kan niet." Na het zien van foto's van de brug uit begin vorige eeuw en zoals hij er na de renovatie uit moet zien: "Tjee, wat een verschil! Dat is toch veel mooier. Ik hou van oud, ik woon niet voor niets in een oud huis in het centrum. Komen die oude lantaarnpalen ook terug? Dat lijkt me helemaal mooi. Nu heb ik het er helemaal voor over om even

zo moeilijk over de brug te crossen. Stom dat ze niet op de brug laten weten dat hij in de oude staat wordt teruggebracht. Die wetenschap verzacht de moeilijke verkeerssituatie wat."

'Goed dat de brug breder wordt'

Rolf (42) woont in de Marnixstraat. Hij gebruikt de brug vaak als hij even in het Westerpark gaat lopen of naar vrienden in de Spaarndammerbuurt gaat.

"Het is hier een beetje een chaos, maar er zijn ergere dingen in het leven. Als het maar weer beter wordt en mooi, dan vind ik het best. Nu die voetgangersbrug er is, gaat het wel. Maar toen je langs de overkant moest, was het echt een ramp. Maar ik ben niet zo gauw bang, dat scheelt."

"Ik ben tevreden. De brug wordt mooi en het is goed dat hij breder wordt. Ik heb er namelijk iets tegen dat alles voor het verkeer smaller wordt. Dat inperken mag best wat minder, je moet wat ruimte hebben. Het zou mooi zijn als hier geluiddempend asfalt komt, net als op de Haarlemmerstraat. Dat scheelt heel veel verkeerslawaaï in het Westerpark."

'Misschien herken ik hem van vroeger'

Eva Boekelaar (67) is geboren en getogen in de Staatsliedenbuurt en woont nu in de Spaarndammerbuurt. Elke dag komt ze over de brug.

"Ik wist niet dat 'ie Mirakelbrug heet en ook niet dat 'ie open kon. Normaal let je daar niet op, zeker niet als kind. Ik zal opgelucht zijn als de brug klaar is. Het verkeer is hier nu heel erg slecht. De mensen kunnen hier amper lopen, zeker toen het bruggetje voor voetgangers er nog niet was. De bushaltes zijn ook verplaatst, dat moet je maar net weten."

"Het is wel geweldig dat 'ie breder wordt, dan heb je lekker de ruimte. En leuk dat 'ie in de oude staat wordt teruggebracht. Als ik hem zie als 'ie klaar is, herken ik hem misschien wel van vroeger."

'Ze draaiden die brug met de hand open'

Catharina Bank (83) weet niet beter, of ze had met de Mirakelbrug te maken. Als kind keek ze er op uit en later als melkmeisje stak ze hem dagelijks meermalen over. In de 45 jaar daarna had ze met haar man een melkwinkel in de Staatsliedenbuurt en gebruikte ze de brug vooral als ze naar de kerk ging in de Spaarndammerbuurt.

Het gezicht van Catharina Bank breekt open bij het zien van een foto van de brug uit begin vorige eeuw. "Ja mooi hé, met die mooie lantaarns. Die hadden nog gaskousjes, die ze elke dag kwamen aansteken. Toen ik een jaar of tien was, keek ik vanuit mijn huis uit op die brug. Het was in de tijd dat je nog paard met kar had. Er ging ook een tram over de brug, lijn 5. Die ging naar Oostzaan. Een kaartje van het Nassauplein naar het Centraal Station kostte 6 cent."

"Ik weet nog dat de brug open kon, dat deden ze met de hand. Dan stonden ze er met z'n tweeën aan te

Anique Janssens-Diederiks (foto M.L. Nicolas)

draaien. (Dat is de oude draaibrug geweest, die op de rijweg met de hand kon worden bediend). We hadden wel uitzicht vanuit dat huis! Rijnaken kwamen vanaf het IJ met cokes voor de Westergasfabriek, dat gebeurde zeker nog tot de oorlog. Ze lagen heel diep in het water. Met stokken duwden ze die schepen door de bruggen. Dat was nog eens werken! Bij elke brug moesten de schippers geld in zo'n klompje gooien. Ze konden goed mikken, die brugwachters; de schip-pers kregen hem precies voor hun neus. Het duurde lang hoor, voordat zo'n Rijnaak voorbij was. Toen waren de mensen nog niet zo dat ze begonnen te vloeken en schelden, zoals nu als ze lang moeten wachten.”

“Waar de naam Mirakelbrug vandaan komt? Ik zou het niet precies kunnen zeggen. Misschien van het Mirakel van Amsterdam.”

‘Het zou een intens genoeg zijn te weten dat er een kolonie vleermuizen onder me hangt’

Theo de Nijs woont in de Spaarn-dammerstraat en is een van de mensen die ervoor heeft gepleit de natuur een kans te geven zich op de brug uit te breiden.

“De Mirakelbrug hoort heel duidelijk bij mijn buurt, ik fiets er elke dag over-heen. Ik ben heel erg geïnteresseerd in alles wat met ecologie en natuur te maken heeft. Als mens en als uitvoerend beheerder van de groenvoorzieningen van het VU Medisch Centrum. Al langer werd er gesproken over een ecologische verbindingzone tussen het Westergasfabriekterrein, de Singelgracht en het Westerpark. De Mirakelbrug was daar een obstakel in. Die verbindingzone zat er niet in, maar het stadsdeel wilde wel andere maatregelen nemen om planten en dieren een kans te geven bij de renovatie van de brug.”

“De kelder van de brug bleek geschikt voor vleermuizen. Omdat de huizen en gebouwen steeds beter zijn verwarmd en oude kerken steeds meer verdwijnen, ont-

Theo de Nijs (foto M.L. Nicolas)

staat er een tekort aan koele en vochtige ruimtes die vleermuizen als zomer- en winterschuilplaats kunnen gebruiken. Het enige wat daarvoor extra nodig is bij de Mirakelbrug, is een brievenbusgrote opening naar de kelder. Die wordt er in gemaakt. We gaan ook kijken of we de vleermuizenkolonies kunnen volgen.”

“Bovendien krijgen delen van de brug een kalkrijke specie. Daar kunnen bijzondere muurvarens, rotsplantjes en mossen op gaan groeien. Toeval speelt daarbij een grote rol. Zaadjes van plantjes uit de buurt komen aanwaaien en nestelen zich op stof en zand dat in de voegen is gekomen. Bijvoorbeeld tongvarens, zwartsteelvarens, wijfjesvarens, de gele helm-bloem en muurleeuwebek. Met vijf of tien jaar kan de brug al behoorlijk zijn begroeid. Voor de brug kan het geen kwaad, als het metselwerk en de constructie goed zijn.”

“Ik vind het hartstikke leuk dat deze ecologische maatregelen doorgaan. Dit betekent dat je met overleg dingen kunt bereiken zonder dat je met protestborden de straat op hoeft. Extra leuk is dat er een kans is dat het opvolging krijgt bij andere bruggen. Het

zou de vervulling van een langgekoesterde droom zijn als voortaan bij de bouw van bruggen rekening wordt gehouden met planten en dieren.”

“Het is leuk om te volgen wat er gebeurt met deze ecologische maatregelen. Doordat ik elke dag over de brug fiets, word ik er ook steeds aan herinnerd. En het zou een intens genoeg zijn als ik, elke dag dat ik over de brug fiets, weet dat er een kolonie vleermuizen onder me hangt.”

‘Het opknappen van de brug heeft me inkomsten gekost’

Ali is, samen met zijn vrouw, sinds twee jaar eigenaar van de vlak naast de brug gelegen Snackbar Westerpark.

“Het is lastig dat er aan de brug wordt gewerkt. Vandaag stonden er vier, vijf auto's voor mijn deur van mensen die aan de brug werken. En in de zomer was ik mijn terras kwijt omdat er een bouwkeet en auto's staan. Dat heeft me zeker veertig procent aan inkomsten gescheeld. Een tijdje geleden viel er niet meer te werken; alles was opgebroken, niemand kon er langs. Eén dag had ik maar een omzet van zeven gulden. Toen heb ik drie maanden aan de overkant in een keet gezeten die de gemeente voor me heeft gehuurd. Er is ook twee keer ingebroken; men heeft er minder zicht op doordat die keet ervoor staat. Gevolg is dat ik tijdelijk geen sigaretten meer verkoop, want dat is wat die jongens meenemen. De klanten die sigaretten kwamen kopen, gaan nu naar een andere snackbar. Daardoor verkoop ik ook niet meer het pakje kauwgom dat ze er vaak bij kochten.”

“Het is wel goed dat de brug wordt opgeknapt, want

het was een te smalle en gevaarlijke brug. Bijna elke dag zag ik wel wat gebeuren. Als de brug klaar is, kunnen auto's makkelijker even stoppen. Dan kunnen de mensen hiernaartoe rennen, wat halen en weer verder. Het is alleen jammer dat ze geen parkeerplaats voor me hebben gemaakt. Daar zou je de auto tien, vijftien minuten kunnen laten staan om hier even een broodje te eten. Daarmee zouden we zo vijftig klanten meer krijgen."

"Hoe de brug eruit komt te zien, is voor ons niet zo belangrijk. Het enige wat belangrijk is, is dat het hier toegankelijk is en we het terras weer kunnen opbouwen. Veel mensen waarderen het als ze hier even kunnen gaan zitten. Veel klanten vragen me wanneer de brug klaar is. Ik zal blij zijn als het zover is."

'De bussen kunnen doorrijden en de haltes zijn veiliger'

Wouter Mater, beleidsmedewerker Verkeer en Infrastructuur van het Gemeentevervoerbedrijf Amsterdam (GVB), is blij met de vrije busbaan op de Mirakelbrug.

Tijdens de renovatie van de Mirakelbrug hebben de bussen hun vrije baan moeten inleveren en stonden ze vaak in de file. Maar nu de brug klaar is, hebben de bussen er driedubbel plezier van. Wouter Mater: "De renovatie van de Mirakelbrug is hartverwarmend, want we hebben gevochten voor die busbaan. Onder meer door er bij het Regionaal Orgaan Amsterdam subsidie voor te regelen."

"We hebben drie belangrijke winstpunten weten te behalen. We hadden op de Mirakelbrug een vrije busbaan, maar dat was een enkele baan die om en om werd gebruikt. Een bus uit de ene richting moest dus wachten tot een bus uit de andere richting erdoor was. Nu hebben we een vrije baan met voor iedere richting een rijstrook."

De tweede verbetering is dat de bushaltes net voor de brug op het Nassauplein breder en langer, en dus veiliger zijn geworden. "We hadden haltes die zo kort en smal waren, dat je er amper op kon staan. Het waren gevaarlijke haltes; vlak achter en voor je reed het verkeer. Nu zijn ze twee maal zo breed geworden. Bovendien is de halte aan de kant van het Westerpark

Wouter Mater (foto M.L. Nicolas)

zo lang geworden, dat daar nu ook een tweede bus kan stoppen. Dat zal niet vaak gebeuren en het is geen gerieflijk deel van de halte - hij is daar maar een meter breed - maar het is beter dan eerst; toen stapte je direct op de rijbaan."

Het derde winstpunt voor het GVB is dat de verkeerslichteninstallatie op het Nassauplein door de bussen

Joop van den Berg (foto M.L. Nicolas)

wordt beïnvloed. Wouter Mater: "Het verkeerslicht weet welke bus eraan komt en welke richting hij op gaat. Zo kan hij de bus zoveel mogelijk voorrang geven op het overige verkeer op de kruising."

Alliedrie de verbeteringen zorgen ervoor dat de bussen kunnen blijven rijden. "Dat moet ook," zegt Wouter Mater, "want aan een bus die stilstaat, heb je niets. Daar stappen geen passagiers in."

'Petje af voor de constructeurs van toen'

Joop van den Berg is uitvoerder van aannemingsbedrijf K. Dekker, het bedrijf dat de Mirakelbrug renoveert.

"Het is een avontuurlijke brug om aan te werken. Het is een stuk nieuwbouw, maar ook een stuk renovatiewerk. Je weet nooit wat je tegenkomt in die oude bende, je komt elke dag weer wat anders tegen. Ik heb hier een bestektekening uit 1927, daar moet je gedeeltelijk van werken. Je moet maar hopen dat ze toen alles hebben gedaan wat er op staat."

Veel gekke dingen is Joop van den Berg niet tegengekomen. "Petje af voor de constructeurs van toen." Het enige onverwachte was dat een vloertje binnen in de brug geen twintig centimeter dik was, maar een halve meter. "Daar kwam onze boor niet zomaar doorheen. We hebben er een speciale firma bij moeten halen om erdoorheen te komen."

Spannend was om de blokken natuursteen, van ieder zo'n vier ton, van de brug te slopen en ze ongeschonden weer terug te plaatsen. "Als het mis gaat, moet je nieuwe laten maken. Maar dat is veel te duur. Gelukkig is het allemaal goed gegaan."

Zo'n brug terugbrengen in de oude staat is behoorlijk ambachtelijk werk, vindt Joop van den Berg. Sowieso het metselwerk: "Alleen het mengen doe je niet meer met de hand, voor de rest is het nog steeds met de troffel cement smeren en de steen neerleggen." Het

stellen van het natuursteen is ook een ambachtelijke klus. "Dat is even wat anders dan beton in de bekisting storten, wat nu vaak gebeurt. Natuursteen is nooit helemaal recht, dus je past en meet zoveel mogelijk. Als het er dan voor het oog netjes uitziet, is het goed. Wij plaatsen het natuursteen met een hydraulische- of telekraan, maar hoe ze die blokken van vier ton vroeger hebben verplaatst, weet ik niet. Het was een gigantisch arbeidsintensieve brug, alles werd handmatig gevormd en geplaatst." "Ik vind het renoveren van zo'n brug wel iets om trots op te zijn. Je doet al dat werk om iets moois neer te leggen. Als ik straks door het Westerpark loop, kan ik zeggen: kijk, dat heb ik gemaakt. Dit is een brug waar ik voor omrijd als ik in Amsterdam ben."

'Zo'n brug moet je met gevoel metselen'

Borre Kemper uit Volendam verzorgt met zijn bedrijf het metselwerk aan de Mirakelbrug.

"Ik ben goed bekend met de Mirakelbrug; ik zat altijd in het koffiehuis hier vlakbij en kwam er vaak overheen. Het is wel speciaal om aan een brug te werken die je zo goed kent, je ziet steeds weer je werk terug." "Zo'n brug metselen is erg tijdrovend, want alles moet terug in de oude stijl. Je kunt niet even gauw een muur omhoog trappen, zeker niet met alle rondingen in het siermetselwerk van deze brug. Je moet ook alles aanpassen aan het oude natuursteen, want de hoogte en dikte daarvan zijn een vast gegeven. Daarvoor moet je je goed verdiepen in de tekening en steeds stenen tellen. Natuursteen is bovendien nooit helemaal recht, je moet dus altijd met gevoel aan het werk. Door hier wat meer en daar wat minder cement te doen pas je de voegdiktes aan, zodat je goed op het natuursteen uitkomt. Maar als het klaar is, moet het er wel gelijkmatig en als één geheel uitzien. Het is echt: bezint eer ge begint." *Vind je het niet vervelend dat er straks plantjes op je mooie metselwerk gaan groeien?* "Natuurlijk niet, dat is toch prachtig? Dat toont cachet. Voor de kwaliteit van het metselwerk is het niet zo goed, maar de brug wordt er alleen maar mooier en natuurlijker van. We moeten alleen met speciale, kalkrijke specie werken voor die plantjes. Die substantie is zó zwaar, daar kun je geen meters mee maken!"

'Ik heb aan de ondergang van de brug gewerkt en help hem nu weer mooi worden'

Dick de Waal is afdelingshoofd Ruimtelijke Ordening

en Verkeer van stadsdeel Westerpark en is bovendien groot liefhebber van bruggen.

Zijn er veel klachten geweest over de verkeerssituatie tijdens de werkzaamheden?

"Ja. Het was natuurlijk een heel beroerde en gevaarlijke situatie voor voetgangers en fietsers. Er waren ook geen goede oversteekmogelijkheden. Maar daar was niks aan te doen. Ik heb niet van extra ongelukken gehoord. Het is vaak zo dat op extreem gevaarlijke punten bijna niks gebeurt; meestal letten de mensen dan heel goed op." Stadsdeel Westerpark was er groot voorstander van dat de Mirakelbrug werd opgeknapt:

"Het is toch de toegangspoort naar de Spaarndammerbuurt. En dat is een van de mooiste Amsterdamse School buurten in Amsterdam. De brug met het ontwerp van architect Kramer past daar precies in. De Amsterdamse School is niet mijn voorkeurstijl, met alle tiere-lantijntjes en de boze gezichten die je er vaak in ziet, maar deze brug vind ik wel mooi. Alleen al het idee dat hij nu weer in stijl wordt opgebouwd vind ik bijzonder positief voor het stadsdeel". "Het grappige is dat ik ook aan de ondergang van de brug heb gewerkt. In de jaren zeventig was de Mirakelbrug veel te smal. Hij moest worden verbreed er moest een houten noodbrug naast. Ik ben nog bij de toenmalige wet-houder Heerma geweest om daarvoor te pleiten. Alles stond toen in het teken van sober en doelmatig en er was veel minder aandacht voor de openbare ruimte. Nu heeft de overheid er meer geld voor over om het mooi te doen." "Het is heel erg leuk om aan de renovatie van de brug mee te werken. Het

Borre Kemper (foto M.L. Nicolas)

stadsdeel lift bovendien handig mee. Doordat hij er nu mooi uitziet natuurlijk, maar ook door er zelf allemaal dingetjes omheen te doen. Wij brengen bijvoorbeeld de hekken bij de toegangspoort van het Westerpark weer in de oorspronkelijke staat terug, met ornamenten en al. Ook het stukje waar de snackbar staat knappen we in stijl op, zodat het mooi aansluit op de brug."

De vraag van enkele buurtbewoners om een ecologische zone onder de brug aan te leggen, is afgewezen. "Die zone was er eerder ook niet, en je hoeft niet alles te organiseren in de natuur. Wel heeft de architect rekening gehouden met de wens dat vleermuizen zich in de kelder kunnen vestigen. Ook komen in het metselwerk wat voegen met speciale specie, waardoor er bijzondere varens en mossen kunnen gaan groeien."

Berber Paarlberg